

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/125
Toplantı Tarihi/Sayısı : 1.9.2022/16
Karar Numarası : 2022/588
Başvuran : M. T. Adına Vasisi S. T.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Silivri 4 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın eşi hakkında haksız yere disiplin soruşturması başlatıldığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru, M. T. adına vasisi S. T. tarafından yapılmıştır.

3. Kurumumuzca 27.01.2022 tarih ve ... sayı ile kayda alınan başvuru dilekçesinde başvuran özetle;

a. Eşi M. T.'ye Silivri 4 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda şizofreni rahatsızlığı bulunan bir mahkum tarafından şiddet uygulandığını,

b. M. T.'nin başka bir mahkumla cinsel ilişkisi bulunduğu yönünde iftiraya maruz kaldığını, bahse konu olayda kişiler dinlenmeden ve kamera kayıtları incelenmeden haksız yere M. T. hakkında disiplin soruşturması başlatıldığını iddia etmekte ve konu hakkında mağduriyetinin giderilmesini talep etmektedir.

4. Silivri 4 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 26.01.2022 tarihli ve ... sayılı kararda özetle;

a. M. T.'ye şiddet uygulandığına ilişkin olarak, M. T.'nin 03.04.2019 tarihinde ... 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan kurumlarına sevk edildiğini ve halen kurumun ... Blok ... üst koğuşunda barındırılmakta olduğunu, 10.01.2022 tarihinde ... koğuşunda hükümlü O. Y., hükümlü M. T. ve hükümlü M. Ç. arasında kavga yaşanması üzerine Silivri 4 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü Disiplin Amirliğince ilgili hükümlü/tutuklular hakkında 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 37'inci maddesi gereği disiplin soruşturması açıldığını, soruşturma kapsamında savunmaları alınarak diğer deliller de toplanarak ve soruşturma sonucunda 26.01.2022 tarih ve ... No.lu Disiplin Cezası Verme Kararı ile "Hükümlü O. Y.'nin, hükümlüler M. T. ile M. Ç.'yi bölmeye çağırarak saldırdığı, akabinde adı geçen hükümlüler hakkında bir takım iddialarda bulunduğu ancak alınan tanık beyanlarında bunu doğrular yönde herhangi bir somut delil bulunmadığını, hükümlü O. Y.'nin hükümlüler M. T. ile M. Ç.'ye saldırmak suretiyle ve asılsız bir takım iddialarda bulunmasından dolayı koğuş içerisinde ve kurumda düzenli ve güvenli bir yaşamın sürdürülmesine engel olarak korku, kaygı ve panik ortamı oluşmasına sebebiyet verdiğinin anlaşıldığını ve bu sebeple kişi hakkında 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 43'üncü maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde düzenlenen "Kurumda korku, kaygı veya panik yaratabilecek biçimde söz söylemek veya davranışta bulunmak" eylemi nedeniyle 1 ay süre ile 'Ziyaretçi Kabulünden Yoksun Bırakma Cezası' ile cezalandırılmasına

karar verildiğini belirtmiştir.

b. M. T.'nin vasisi S. T.'nin şikayetine konu olaya ilişkin olarak ... Cumhuriyet Başsavcılığına 27.01.2022 tarihinde ilettiği şikayet dilekçesinin bulunduğunu ve bu dilekçenin ... Cumhuriyet Başsavcılığı Muhabere Bürosunun 28.01.2022 tarih ve ... sayılı yazısı ile Kuruma gönderildiğini ve ... Cumhuriyet Başsavcılığı Muhabere Bürosuna hitaben yazılan 01.02.2022 tarih ve ... sayılı yazı ile cevap verildiğini, Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırılan hükümlü/tutukluların 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun gereğince; Kurumda düzenli bir yaşamın sürdürülmesi, güvenliğin ve disiplinin sağlanması bakımından kanun, yönetmelikler ile idarenin uyulmasını emrettiği veya gerekli kıldığı davranış ve tutumları, kusurlu olarak ihlâl ettiğinde ya da bununla ilgili bir şikayet geldiğinde Kurumun Disiplin Amirliğince gerekli soruşturma ve araştırma yapılması gerekmekte olduğunu, M. T. hakkında da ileri sürülen iddialar yönünden gerekli araştırma ve soruşturma yapıldığını, soruşturma sonucunda da iddiaların asılsız olduğunu anlaşıldığını ve hükümlü M. T. hakkında 'Disiplin Cezası Verilmesine Yer Olmadığına' karar verildiğini, kararın da kendisine tebliğ edildiğini beyan etmiş olup yapılan işlemlerin kanun, tüzük ve yönetmeliklere uygun olduğunu, kurum personelinin ihmal ve kusurunun bulunmadığını belirtmiştir.

c. Mahpuslara ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, felsefi inanç, milli ve sosyal köken başta olmak üzere, siyasi veya diğer fikir ve düşünceleri ile ekonomik ve bireysel konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve kimseye ayrıcalık tanınmaksızın Kurumda asayiş ve güvenliğin sağlandığı, söz konusu iddiaların kamuoyunda olumsuz algı oluşturma amaçlı ve asılsız soyut iddialardan ibaret olduğu beyan edilmiştir. Ayrıca alınan yazılı görüşte 26.01.2022 tarih ve ... sayılı Karar dosyaya sunulmuştur.

5. Muhatap idarenin cevabi yazısı, 02.02.2022 tarihli yazımız ile başvurana yazılı görüşünü sunması için gönderilmiş ancak başvuran tarafından söz konusu yazıya bir cevap verilmemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön inceleme yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, "*inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması*" gerekmektedir.

8. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre; "*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda; başvuranın iddiaları, Silivri 4 No.lu L Tipi Kapalı

Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünün yanıtı ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Cezaevlerinde kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu cezaevi idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahkûmlar için bir cezaevindeki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Cezaevlerindeki yaşam, mahkûmlara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahkûmlar ve ceza infaz görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (*Avrupa İşkence ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesinin (CPT) Standartları*, 2002).

11. Hükümlü veya tutuklular (mahkûmlar), Anayasa'nın 19'uncu maddesi kapsamında hukuka uygun olarak "bir mahkûmiyet kararına bağlı olarak tutma" şeklinde değerlendirilebilecek kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı dışında (*Anayasa Mahkemesi (AYM)*, bkz. *B.No: 2014/1711, 23/7/2014, §§ 29-33*) Anayasa'nın ve Sözleşme'nin ortak alanı kapsamında kalan temel hak ve hürriyetlerin tamamına genel olarak sahiptirler (*Aynı yönde benzer bir karar için bkz. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Hirst/Birleşik Krallık (No. 2), B.No. 74025/01, 6/10/2005, § 69*). Bununla birlikte cezaevinde tutulmanın kaçınılmaz sonucu olarak, suçun önlenmesi ve disiplinin sağlanması gibi, cezaevinde güvenliğin sağlanmasına yönelik kabul edilebilir makul gerekliliklerin olması durumunda sahip oldukları haklar sınırlanabilir (*Aynı yönde benzer bir karar için bkz. AİHM Silver ve Diğerleri/Birleşik Krallık, B.No. 5947/72, 6205/73, 7052/75, 7061/75, 7107/75, 7113/75, 7136/75, 25/3/1983, §§ 99-105*).

12. Başvuran M. T. adına vasisi S. T., M. T.'na şizofreni rahatsızlığı bulunan mahkum tarafından şiddet uygulandığını ve M. T.'nin başka bir mahkumla cinsel ilişkisi bulunduğu yönünde iftiraya maruz kaldığını, bahse konu olayda kişiler dinlenmeden ve kamera kayıtları incelenmeden haksız yere M. T. hakkında disiplin soruşturması başlatıldığını öne sürmektedir. Muhatap Kurum cevabi yazısında, "M. T. hakkında da ileri sürülen iddialar yönünden gerekli araştırma ve soruşturma yapıldığını, soruşturma sonucunda da iddiaların asılsız olduğunun anlaşıldığını ve kişi hakkında 'Disiplin Cezası Verilmesine Yer Olmadığına' dair karar verildiğini, kararın da kendisine tebliğ edildiğini, yapılan işlemlerin kanun, tüzük ve yönetmeliklere uygun olduğunu, kurum personelinin ihmal ve kusurunun bulunmadığını" belirtmiştir.

13. Başvuruya ilişkin olarak; kapalı ceza infaz kurumunda barındırılan hükümlü/tutukluların 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun gereğince; Kurumda düzenli bir yaşamın sürdürülmesi, güvenliğin ve disiplinin sağlanması bakımından kanunlar, yönetmelikler ile idarenin uyulmasını emrettiği veya gerekli kıldığı davranış ve tutumları, kusurlu olarak ihlâl ettiğinde ya da bununla ilgili bir şikayet geldiğinde Kurumun Disiplin Amirliğince gerekli soruşturma ve araştırma yapılmasının gerekmekte olduğu, M. T. hakkında da ileri sürülen iddialar yönünden gerekli araştırma ve soruşturma yapıldığı anlaşılmış olup, bu işlemin yasal amacıyla orantılı olduğu, kişi hakkında haksız yere disiplin soruşturması başlatıldığı yönündeki iddianın açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve bu nedenle Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesi kapsamında "**kabul edilmez**" olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 01.09.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK

Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTI

Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ

Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN

Üye